

Sindikat kulture in narave Slovenije

Dalmatinova ulica 4, 1000 Ljubljana

glosa@sindikat-zsss.si

<http://www.sindikat-glosa.si/sl/>

V Ljubljani, 24. septembra 2026.

dr. Ignacija Fridl Jarc

ministrica za kulturo

Ministrstvo za kulturo

Mihael Zupančič

minister za pravosodje

Ministrstvo za pravosodje

Franci Matoz

minister za notranje zadeve in javno upravo

Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo

dr. Anže Logar

minister za gospodarstvo, delo in šport

Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport

Zadeva: **Nujno! Predlagani člen 88bis GDPR ogroža evropske umetnike in kulturne delavce**

Spoštovana ministrica, spoštovani ministri,

v imenu Glose - Sindikata kulture in narave Slovenije se na vas obračamo zaradi resne zaskrbljenosti glede predlaganega člena 88bis ter z njim povezane uvodne izjave, ki ju je irsko predsedstvo Sveta Evropske unije predlagalo v okviru Splošne uredbe o varstvu podatkov (GDPR) in predložilo v obravnavo na sestanku 25. septembra v okviru predloga Digitalni omnibus.

Kot reprezentativna organizacija delavcev na področju medijev, umetnosti in zabavne industrije menimo, da mora uspešna uporaba umetne inteligence temeljiti na jasnih zaščitnih ukrepih, ustreznem varstvu pravic delavcev in učinkovitih pravnih jamstvih, pri čemer mora imeti osrednjo vlogo informirana privolitev posameznika. Zaupanje v uporabo umetne inteligence je mogoče zagotoviti le, če osebne podatke in temeljne pravice varujejo trdna in učinkovita pravna jamstva.

Zato smo resno zaskrbljeni zaradi predlaganega člena 88bis Sveta, ki izrecno priznava »zakoniti interes« kot pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov za razvoj in delovanje

sistemov in modelov umetne inteligence brez privolitve posameznika, ter vas pozivamo, da predlog irskega predsedstva zavrnete. Takšen predlog je še posebej zaskrbljujoč zaradi črtanja izrecnih zaščitnih ukrepov, ki so bili vključeni v različico besedila, ki ga je predlagala Evropska komisija.

Delavci v kulturnem in ustvarjalnem sektorju so pri opravljanju svojega dela izpostavljeni obsežni obdelavi osebnih podatkov. Pri številnih med njimi to vključuje tudi osebne in biometrične podatke, kot so njihova podoba, glas in osebna pojavnost. Generativni modeli umetne inteligence se že danes učijo na obsežnih podatkovnih zbirkah, pridobljenih z množičnim zajemanjem vsebin z interneta, ki vključujejo avtorskopravno zaščitena dela in izvedbe, pa tudi glas, podobo in osebno pojavnost izvajalcev, pogosto brez njihove privolitve ali ustreznega nadomestila. Takšni modeli se lahko uporabljajo ne le za ustvarjanje novih vsebin, temveč tudi za izdelavo izjemno prepričljivih replik ali sintetičnih različic izvajalcev, ki jih zastopamo, in sicer z uporabo vse večjega števila široko dostopnih orodij, namenjenih tako poslovnim uporabnikom kot potrošnikom. Takšna praksa že povzroča resne posledice za izvajalce in kulturne delavce, varstvo njihovih osebnih podatkov v okviru GDPR pa je ena redkih pravnih možnosti, ki jim omogoča, da nasprotujejo nedovoljeni in izkoriščevalski uporabi njihovega glasu, podobe in osebne pojavnosti s strani sistemov umetne inteligence v komercialne namene.

Ker se umetna inteligenca uporablja vse širše, je nujno zagotoviti učinkovito zaščito osebnih podatkov pred tovrstnimi zlorabami. Podatki izvajalcev se zbirajo in uporabljajo brez njihovega dovoljenja ali ustreznega nadomestila, kar neposredno vpliva na njihove poklicne poti ter dolgoročno vzdržnost kulturnega in ustvarjalnega sektorja. Popolnoma ali delno sintetične vsebine že danes izpodrivajo človeške izvajalce ter številne druge ustvarjalce in delavce, ki sodelujejo pri avdiovizualnih produkcijah ter produkcijah uprizoritvenih in drugih oblik umetnosti. Posledice za njihov ugled in ekonomski položaj so zato v globaliziranem digitalnem okolju resne in vse bolj oprijemljive.

Ta predlog bi bistveno razširil okoliščine, v katerih bi bilo mogoče podatke umetnikov in kulturnih delavcev obdelovati v povezavi z razvojem in delovanjem sistemov in modelov umetne inteligence. Hkrati predlog odpravlja pomembna zaščitna jamstva, ki so bila vključena v prejšnje različice besedila, vključno z izjemo za otroke ter določbami o najmanjšem obsegu obdelave podatkov, okrepljeni preglednosti in brezpogojni pravici posameznika, da ugovarja obdelavi svojih osebnih podatkov.

V praksi bi takšne spremembe ustvarile pravni okvir, v katerem bi bilo mogoče osebne podatke umetnikov in kulturnih delavcev, ki jih zastopamo, izkoriščati za razvoj in uporabo komercialno usmerjenih sistemov umetne inteligence. Predlog bi omogočil uporabo osebnih podatkov daleč zunaj okvira umetniškega projekta, za katerega so bili prvotno zbrani, obenem pa bi umetnikom in kulturnim delavcem odvzel učinkovit nadzor nad lastnimi osebnimi podatki. Prav tako bi odprl vrata sistemom umetne inteligence, ki bi njihove osebne podatke zbirali in uporabljali z namenom njihovega nadomeščanja, s čimer bi se spodkopavala človeška ustvarjalnost in umetniško delo kot temelj kulturnega in ustvarjalnega sektorja.

Sindikatska Glosa se pridružuje tudi pomislekom, ki jih izraža širše sindikalno gibanje: z razširitvijo možnosti za razvijalce in uporabnike umetne inteligence, med katerimi so tudi delodajalci, bi predlagana sprememba ustvarila pravno podlago, na kateri bi se lahko podatki, zbrani na delovnem mestu, široko uporabljali za razvoj in delovanje sistemov in modelov umetne inteligence, vključno s sistemi, ki omogočajo invaziven nadzor zaposlenih, algoritemsko upravljanje ali avtomatizirano odločanje. Če bi bilo sistemom in modelom umetne inteligence omogočeno, da obidejo že vzpostavljene postopke, namenjene zagotavljanju veljavne privolitve posameznika, bi se s tem bistveno zmanjšala zaščita, ki jo GDPR zagotavlja delavcem, pod-

vrženim algoritemskemu upravljanju.

Neregulirano izkoriščanje osebnih podatkov delavcev za razvoj in uporabo umetne inteligence ne sme nikoli postati dopustna možnost in ga ni mogoče sprejeti.

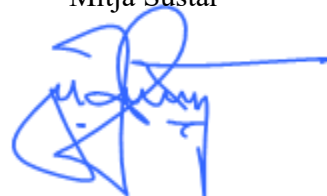
Zato vas pozivamo, da predlagani člen 88bis v njegovi sedanji obliki zavrnete ter nasprotujete vsem podobnim spremembam, ki bi oslabile obstoječa jamstva na področju varstva osebnih podatkov.

Podpredsednik Sindikata Glosa
in predsednik Glose SKG
mag. Andrej Sraka

Predsednik Sindikata Glosa

Mitja Šuštar

V vednost:

Metka Ipavic

veleposlanica, stalna predstavnica Republike Slovenije pri Evropski uniji

Goranka Krošelj

namestnica stalne predstavnice Republike Slovenije pri Evropski uniji, predstavnica v Coreper